

K9
E22

147715

DİNLER TARİHİ ARAŞTIRMALARI-V

**DİNLER TARİHÇİLERİ GÖZÜYLE
TÜRKİYE'DE MİSYONERLİK**

**SEMPOZYUM
(01-02 EKİM 2005 ANKARA)**

YAYINA HAZIRLAYAN

Dr. ASİFE ÜNAL

ANKARA-2005

TÜRKİYE DİNLER TARİHİ DERNEĞİ

Yayın No: 5

ISBN: 975 - 94505 - 5 - 0

Bütün Yayın Hakları Türkiye Dinler Tarihi Derneği'ne Aittir.
Birinci Baskı: Kasım 2005, 700 adet

EVANJELİK HİRİSTİYANLIĞIN MİSYON YÖNTEMLERİ VE TÜRKİYE'DEKİ YANSIMALARI

Doç. Dr. Mahmut AYDIN*

Giriş

“İyi haber”, “müjde” ve “asıl gerçek” anlamlarına gelen Yunanca *evangelion* kelimesinden türeyen **evanjelizm** tabiri sözlüklerde İncil mesajını hangi şartlar altında olunursa olunsun en iyi şekilde yaymak için gereken gayretin gösterilmesi anlamına gelmektedir. Kısaca bu tabir İncil mesajının, müjdeli haberi duymayanlara duyurularak onların yaşamlarının dönüştürülmesi yani transform edilmesi anlamına gelmektedir.

Evanjelizm tabirinin fiil hali olan *euangelizo* Yeni Ahit'te 33 yerde kullanılmakta ve genel olarak İncil'i vaaz etmek/sunmak şeklinde tercüme edilmektedir. Bunların çoğu Luka İncili, Elçilerin İşleri ve Pavlus'un Mektuplarında yer almaktadır: “Rabbin Ruhunu benim üzerime ver. Çünkü o beni müjdeli haberi / İncili yoksullara sunmak için tayin etti”. (Luka 4:18). “Mesih beni vaftiz etmeye değil, Mesih'in çarmıhtaki ölümü boşa gitmesin diye, bilgece sözlere dayanmaksızın Müjdeyi / İncili yaymaya gönderdi”. (I. Korintliler 1:17).

Evanjelizmin isim hali olan *euangelion* ise Yeni Ahit'te 76 yerde geçmekte ve “İncil”, “Müjde” veya “Müjdeli Haber” olarak tercüme edilmektedir. Bu noktada şu hususu da hatırlatmakta fayda görüyoruz. *Euangelion* tabiri herhangi bir müjdeli haber değil, özel anlamda İsa'nın ölümüyle günaha kefarete olması, ölümden dirilerek ölüme galip gelmesi ve tekrar dünyaya geri gelecek olmasıyla ilgili müjdeli haber anlamına gelmektedir. Nitekim Pavlus, yazılarında bu terimi bu özel anlamda oldukça sık kullanmaktadır. “Kardeşlerim, size bildirdiğim, sizin de kabul edip bağlı kaldığımız müjdeyi hatırlatmak istiyorum...” (I. Korintliler 15:1). Evanjelizm tabirinin Yeni Ahit'te üç yerde kullanılan ve “İncilci” veya “Müjdecici” anlamına gelen bir diğer versiyonu da *evangelistes* ifadesidir. “Yedilerden biri olan müjdecici Filipus'un evine giderek onun yanında kaldık” (Elçilerin İşleri 21:8). “Kendisi bazılarını elçi, bazılarını peygamber, bazılarını müjdecici ve bazılarını önder olarak atadı.” (Efesliler 4: 11).

Evanjelizm tabirinin Yeni Ahit'teki kullanılış şekilleri ve anlamlarını bu şekilde ifade ettikten sonra şimdi de bazı Hıristiyan teologların evanjelizm tanımlarına yer vermek istiyoruz: Anglikanlar evanjelizmi şu şekilde tanımlamaktadır: “Kutsal Ruhun gücü bağlamında insanlar onun sayesinde Tanrı'ya güven duyma noktasına gelsinler, onu kurtarıcıları olarak kabul edip ona Rab olarak kulluk etsinler diye İsa-Mesih'i ve İncili/Müjdeyi onlara sunmak / bildirmek demektir”.¹ Evanjelizm, “Kutsal Ruhun gücü bağlamında İsa-Mesih hakkındaki gerçeği inancsızlara/imansızlara ulaştırma ve Rabbimiz İsa-Mesih'in inancsızları Tanrı ile barıştırmasını sağlama ve bu şekilde de Kilisesine dahil etme gayretidir”.² Bir diğer tanımda ise evanjelizmin tıpkı bir dilencinin bir başka dilenciye nerede yiyecek bulacağını söylemesi gibi kendisini

* Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dinler Tarihi Öğretim Üyesi.

¹ Reference: *Commission on Evangelism*, England: The Press and Publications Board of the Church Assembly, 1944, s.1.

² Lewis A. Drummond, *The Word of the Cross*, Nashville: Broadman & Holman, 1992, s. 9.

kurtaracak müjdeli haberi elde edenlerin bu haberi ondan yoksun olanlara ulaştırma işi olduğu ifade edilmektedir.³

Yukarıda ana hatlarıyla özetlediğimiz üzere bizzat Yeni Ahit kaynaklı olan İncil'in veya İsa'nın çarmıhta ödediği bedelle Adem'in işlediği günaha kefarete olup Tanrı ile insanoğlunu uzlaştıran mesajını tüm insanlara sunmayı ifade eden evanjelizm, Reform dönemi sonrası sistematik hale getirilerek özel bir akımı ifade etmek için kullanılmaya başlanmıştır. Nitekim, reformcuların kutsal kitaba aşırı vurgularından dolayı reform karşıtları, reformcuları ve taraftarlarını nitelendirmek için evanjelik sıfatını kullanmışlardır.⁴ Bu çerçevede başlangıçta Luther ve onun reformuna destek verenleri niteleyen evanjelizm sıfatı 17. yüzyılda İngiliz Püritenleri ve 18. yüzyıldan itibaren de Amerika'da ortaya çıkan "Büyük Uyanış" adı verilen dinsel uyanışı benimseyen tüm Hıristiyanlar için kullanılmaya başlanmıştır. Nitekim yalnızca kutsal kitabın bağlayıcılığı ve İsa-Mesih'in mutlak kurtarıcılığını ön planda tutan evanjelik büyük uyanış hareketi Metodist, Baptist, Presbiteryen, Kongregasyonist, İsa-Mesih Havarileri ve diğer belli başlı Amerikan Hıristiyan gruplarını ciddi bir şekilde etkileyerek 19. yüzyılda Amerikan kültürünün şekillenmesinde büyük rol oynamıştır.⁵

Evanjelik tabiri günümüzde sahip olduğu kutsal kitap, İsa-Mesih, kurtuluş ve misyon anlayışları dolayısıyla kendilerini evanjelik addeden pek çok Hıristiyan grubun ortak adı olarak kullanılmaktadır. Bu grupların belli-başlıları şunlardır: Pentakostallar, Metodistler, Baptistler, Presbiteryanlar, Pietistler, Luteranlar. **Evanjelizm, hem bireysel hem de örgütlü/kurumsal misyon çalışmalarıyla Hıristiyan olmayanları İncil mesajından haberdar ederek onları Hıristiyanlaştırmayı kendine hedef seçen, bu hedefi gerçekleştirmek için çok çeşitli stratejiler geliştiren ve bu stratejileri uygulamak için her yolu kendine meşru sayan bir harekettir.** Bu hareket mensupları, evanjelizmin sadece İncil mesajını kabul etmek suretiyle iyi ve güzel bir hayat yaşamak, bir kiliseye üye olmak veya İncil yayma işinde uzman olanlar için bir meslek olmadığını, önemli olanın herkesin evanjelist olarak İncil mesajını yaymak için aktif olarak çalışması olduğunu, asıl olanın balıkçı olmak veya balık konusunda uzman olmak değil, bizzat balık tutmak olduğunu ifade eden şu öyküyle dile getirmektedir:

Kendilerini balıkçı olarak adlandırılan bir grup ve balıkla dolu denizler, ırmaklar ve göller var. Ancak balıkçılar, balığa çıkmak yerine mütemadiyen toplantılar düzenliyor, balıkların fazlalığı ve nasıl balığa çıkılacağıyla ilgili birbirleriyle görüş alış-verişinde bulunuyorlar. Yıllar geçiyor, onlar her toplantıda balıkçılığın ne olduğunu tartışıyor, bir meslek olarak gerekli olduğunu ve balık tutmanın balıkçının temel görevi olduğunu tekrar tekrar ifade ediyorlar. Hatta onlar balık tutmak için yeni yöntemler geliştiriyorlar. Zamanla onlar bir balık endüstrisinin kurulmasına bile vesile oluyorlar. Balıkçılıkla ilgili çeşitli kampanyalar düzenliyorlar. Balıkçılığın geliştirilmesi için ulusal ve uluslar arası ölçekte büyük çaplı kongreler topluyorlar. Bu balıkçılar dünyanın

³ Bkz. Alvin Reid, *Introduction to Evangelism*, Nashville: Broadman & Holman Publishers, 1998, ss. 12-13.

⁴ Bkz. Millard J. Erickson, "Evangelism", *The Blackwell Encyclopedia of Modern Christian Thought*, ed., Alister Mc. Grath, Oxford: Blackwell Publishing, 1993, s. 183.

⁵ Amerikada büyük uyanış adı altında evanjelizmin ortaya çıkışı, gelişmesi ve temel argümanlarıyla ilgili bkz. Mark A. Noll, *The Rise of Evangelism: The Age of Edwards, Whitefield and the Wesleys*, Illinois: InterVarsity Pres, 2003; George M. Marsden, *Understanding Fundamentalism and Evangelicalism*, Grand Rapids: Eerdmans, 1991.

her tarafında büyük balıkçılık merkezleri kuruyorlar. Herkesin balıkçı olmasını ve balık tutmasını savunuyor ancak hiçbir zaman bizzat balık tutmuyorlar.

Bu balıkçılar, tutulacak balığın bol olduğu yerlere balıkçı göndermek için kuruluşlar kuruyorlar. Kurulan bu teşkilatlar, gidilecek yerlere balıkçılığı tanıtacak, savunacak ve geliştirecek görevliler yetiştiriyor. Ancak görevlendirilen bu kişiler de, tıpkı onları görevlendirenler gibi, bizzat balık tutma işiyle ilgilenmiyor. Temel amacı balıkçılara balık tutmayı öğretmek olan pahalı eğitim merkezleri inşa ediliyor. Bu merkezlerde balığın gerekliliği, tabiatı, nerelerde bulunduğu gibi konularda araştırmalar yapılıyor ve dersler veriliyor. Hatta bu merkezlerde balık konusunda doktora çalışmaları yapılıyor ve uzmanlar yetiştiriliyor. Ancak yetişen bu uzmanlar da hiçbir zaman bizzat balık tutma işiyle ilgilenmiyor.

Zaman bu şekilde geçip gidiyor ve balıkçılar bizzat balık tutma işi hariç balıkla ilgili her türlü işle ilgileniyor. Bir gün balık tutmanın gerekliliğiyle ilgili bir kurs sonrası öğrencilerden biri doğruca balık tutmaya gidiyor ve iki tane iri balık tutuyor. Dönüşünde hocaları kendisini başarısından dolayı kutluyor ve onu toplantılara katılarak nasıl balık yakaladığını diğerlerine anlatmakla görevlendiriyor. Böylece o kişi de balık tutmayı bırakıyor ve tecrübesini diğer balıkçılarla paylaşmaya başlıyor. Hatta bu kişi başarısından dolayı balıkçılık komitesine bile dâhil ediliyor.

Balıkçıların çoğu tüm bu ileri yaparken çeşitli fedakârlıklarda bulunuyor ve zorluklara katlanıyor. Bazıları suyun kıyısında yaşıyor ve her gün ölü balık kokusunu teneffüs etmek zorunda kalıyor. Bazıları onların balıkçılığıyla dalga geçiyor ve onların balık tutmayan balıkçılar olduklarını iddia ediyor. Balıkçı olduklarını iddia eden ve zamanlarını balıkçılıkla ilgili işlerde geçiren bu kişiler, “Beni izleyin, sizleri insanların balıkçıları yapağım” diyen üstatlarını izliyor. Bir gün, ne kadar balıkçı olduklarını iddia etseler de balık yakalamayanların aslında balıkçı olmadıkları ileri sürüldüğünde, bu durumun balıkçı olduklarını iddia edenler için ne kadar acı verici olduğunu bir düşünün. Doğrudur. Eğer balıkçı olduğunu iddia eden kişi yaşamında hiç balık yakalamadıysa o kişi gerçekte balıkçı değildir.⁶

Bu öykü, misyon yöntemlerini konu edineceğimiz evanjelik Hıristiyanların misyonerlik faaliyetlerini hangi anlayış çerçevesinde organize ettiklerini çarpıcı bir şekilde ortaya koymaktadır. Zira öyküden de anlaşılacağı üzere evanjeliklere göre her Hıristiyan bir balıkçı, Hıristiyan olmayanlar da tutulmayı bekleyen balıktır. Bundan dolayı sadece misyon işinde çalışanlar değil, tüm Hıristiyanlar yakalanmayı bekleyen bu balıkları avlamak için oltasını alıp balığa çıkmalıdır. Kısaca aşağıda da göreceğimiz gibi evanjelikler, İsa-Mesih’i ve İncil mesajını tüm dünyaya tanıtır benimsenmek için tüm Hıristiyanların görevli olduğunu ve bunların topyekun misyon mantığıyla misyon faaliyetinde bulunmaları gerektiğini ifade ederler.

Evanjelizmle ilgili bu genel girişten sonra evanjelik Hıristiyanların yukarıda ifade ettiğimiz topyekun misyon bağlamında geliştirdikleri misyon bilimi/misyoloji⁷

⁶ Reid, *Introduction to Evangelism*, ss. 4-7.

⁷ Hıristiyan misyon bilimciler, misyonun teolojisi, tarihsel incelemesi ve önceden geliştirilmiş misyon yöntemlerine ilaveten son dönemlerde yeni strateji ve metotlar da geliştirme yoluna gitmişlerdir. Haddi zatında Hıristiyan ilahiyatında ayrı bir disiplin olan misyoloji, genel itibarıyla teoloji, sosyal bilimler ve strateji alanlarından oluşmaktadır. Bu üç alanı bir piramit olarak düşündüğümüzde en alt kısmı teoloji, orta

çerçevesinde geliştirdikleri misyon yöntemlerini⁸ ve bu yöntemlerin ülkemiz insanını Hıristiyanlaştırmak için nasıl kullanıldığını incelemeye geçiyoruz. Bunu yaparken amacımız ülkemizde faaliyet gösteren misyonerlerin özellikle de evanjelik Protestanların misyon faaliyetleri esnasında ne tür yöntemler kullandıklarını ve amaçlarını gözler önüne sererek Türk kamuoyunu aydınlatmaktır. Çünkü ülkemiz insanına yönelik yapılan misyonerlik faaliyetlerinin başarıya ulaşmasını engellemenin en etkili yolunun, bu faaliyetler konusunda ülkemiz insanını bilgilendirip bilinçlendirmekten geçtiğine inanıyoruz.

Çağdaş misyon stratejileri ve yöntemleriyle ilgili yapılan çalışmaları incelediğimizde genel olarak Protestanların özel de ise evanjeliklerin çağın imkanları bağlamında geliştirdi pek çok yeni veya yeniden gözden geçirilerek güncelleştirilmiş misyon yöntemi olduğunu görmekteyiz.⁹ Tüm bu yöntemleri ele alıp incelemek makale boyutunu aşacağı için burada sadece Kilise Kurma ve Çoğaltma Yoluyla Misyonerlik; Ev Kiliseleri Yoluyla Misyonerlik; Kitle İletişim Araçları ve Misyonerlik ile Gençlere ve Çocuklara Yönelik Misyonerlik Faaliyetleri başlıkları altında konu incelenmeye çalışılacaktır.

Kilise Kurma ve Çoğaltma Yoluyla Misyonerlik:

Evanjeliklere göre İncil mesajı kendilerine ulaşmadığı için kayıp sayılan kişilere ulaşmanın en etkili yollarından biri, Hıristiyan olmayan bölgelerde önce yeni kiliseler inşa etmek sonra da bu kiliselerde ibadet edecek olan cemaati oluşturmaktır. Bunun da en etkili yolu resmî kiliseler kurmak yerine, aşağıda haklarında detaylı bilgi vereceğimiz ev kiliseleri kurmaktan geçmektedir. Çünkü evanjeliklere göre Hıristiyan olmayan bölgelerde yeterli potansiyele ulaşmadan kurulacak resmî kiliselerle başarılı olmak oldukça zordur. Bu nedenle onlara göre öncelikle Hıristiyan olmayanların

---

kısmı sosyal bilimler/kültür ve en üst kısmı da strateji oluşturmaktadır. Buna göre bütün misyolojik kararlar, Tanrı'nın düşüncesi ve amaçlarını yansıtan teolojiden beslenmektedir. Çünkü misyon Tanrı'nın ilhamı yoluyla duyurulmuş bir mesajdır. Misyonun yapılacağı alan ise kültürlerdir. Dolayısıyla misyoloji, kültürler arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları, antropoloji, sosyoloji ve psikoloji gibi sosyal bilimler alanından faydalanarak ortaya çıkarmaya çalışır. Misyolojinin en tepe noktası olan strateji ise, Tanrı'nın misyonunun hayata geçirildiği alandır. Dolayısıyla teolojik temeli olmayan bir strateji içi boş bir uygulamadan öteye gidemeyecektir. Strateji, misyonerlik bağlamında değerlendirildiğinde "Tanrı'nın iradesinin kültürel bir bağlam içerisinde uygulamaya konulması" olarak tanımlanır.

⁸ Evanjelik Hıristiyanların günümüze değin geliştirdiği misyon yöntemlerini rakamsal olarak ortaya koymak oldukça güçtür. Günümüzün önemli misyologlarından David B. Barrett ve Reapsome (1988), tüm dünyanın Hıristiyanlaştırılarak evanjelizasyon sürecinin tamamlanabilmesi için Hıristiyanlığın başlangıcından bu yana bir çoğu eskatolojik beklentilerle bağlantılı toplam 788 misyon yöntemi/planı geliştirildiğini ifade etmektedir. Ancak kanaatimizce evanjelik yöntemleri bu sayıyla sınırlandırmak, evanjelizimle ve İsa'nın ikinci gelişiyle bağlantılı olarak her geçen gün geliştirilen yeni misyon yöntemlerini gözden kaçırmamıza neden olacaktır. Çünkü misyon, Hıristiyan inancına göre her şart ve durumda yerine getirilmesi gereken kutsal bir emirdir. Bu sebeple evanjelistin/misyonerin hedef seçtiği insanlara ulaşmaya çalışırken karşılaştığı her türlü engelin üstesinden gelmeye ve muhatabına İncil mesajını sunmak için en uygun yolu bulmaya çalışması en tabii görevidir. (David Bosh, *Transforming Mission: Paradigm Shifts in Theology of Mission*, Maryknoll: Orbis Boks, 1993, s. 419).

⁹ Şinasi Gündüz & Mahmut Aydın, *Misyonerlik: Hıristiyan Misyonerler, Yöntemleri ve Türkiye'ye Yönelik Faaliyetleri*, İstanbul: Kaknüs Yayınları, 2002; Şinasi Gündüz, *Misyonerlik*, Ankara: DİB Yayınları, 2005; *Türkiye'de Misyonerlik Faaliyetleri*, İslami İlimler Araştırma Vakfı, İstanbul; Ensar Neşriyat, 2004.

rahatlıkla girip çıkacakları ve bu şekilde de Mesih'ten haberdar olacakları ev kiliselerine ihtiyaç duyulmaktadır.

Ünlü misyoner Donald M. McGavran, misyonun başarıya ulaşip tüm dünyanın Hıristiyanlaştırılabilmesi için kilise sayısının sürekli çoğaltılması gerektiğinin altını çizmektedir. Yeni kiliseler kurmanın en önemli dayanak noktası elbette Kutsal Kitap ifadeleridir. Çünkü kilise kurma işi ölümden dirilen İsa'nın taraftarlarına yüklediği Büyük Görevin (*Great Commission*)¹⁰ bir parçasıdır. Misyon bölgelerinde kurulacak yeni kiliseler, daha çok kişi kazanmaya, farklı gruplara farklı hizmetler sunmaya ve Hıristiyanlığa ısındırılanların kilisenin aktivitelerine daha sık katılmalarına vesile olacağından mevcut kurulu kiliselere göre daha canlı ve aktif olacaklardır. Dolayısıyla bu ve benzeri sebepler, Hıristiyanlar için yeni kiliseler kurma zorunluluğunu artırmaktadır.¹¹

Evanjelistler yeni bir şehirde veya etnik bir bölgede Tanrı'nın emirlerini güçlü bir şekilde yerine getirmek için üç temel görev icra ederler. Bunlar sırasıyla, evanjelizmin başlangıcı olması amacıyla yeni bir kilise kurmak, ikinci olarak Hıristiyan toplumun bu kiliseler yoluyla büyümesi ve gelişmesini sağlamak ve üçüncü olarak da yeni kurulan kiliselerin kuruldukları bölgenin insanları arasından yetiştirilen pastör ve rahipler tarafından idare edilmesini sağlamak.

Evanjelistlere göre misyonerlerin faaliyette buldukları yerlerde yeni kiliseler kurarak dünyanın her tarafını kiliselerle doldurmaları Hıristiyan topluma şu faydaları sağlar: (1) Kurulacak yeni kiliseler sayesinde yeni cemaatlerin oluşmasına imkân hazırlanır. (2) İncil mesajının sunulacağı hedef kitlelerin oluşturulmasına yardımcı olunur. (3) İncil mesajının uygun bir biçimde Hıristiyan olmayanlara ulaştırılmasına katkı sağlanır. (4) Hıristiyan olanların oluşacak cemaatler içerisinde biraraya gelmesini kolaylaştırır ve böylece yeni cemaatlerin sürekli gelişerek büyümesi sağlanır.¹² Yeni kiliseler, yeni cemaatler oluştururlar çünkü kilise kurucuları birer misyoner olarak yeni cemaatler kurma konusunda yerel liderleri eğitirler. Yeni kiliselerin üyeleri de toplumda çeşitli sosyokültürel ve etnik grupları ziyaret etmek suretiyle nerelerde kilise kurmaya ihtiyacı olduğunu belirlemeye çalışır ve bu sosyokültürel ve etnik gruplar bünyesinde yaşayan her türden insana İncil'i ulaştırmak için yeni yöntemler ve anlayışlar geliştirir.

Çağdaş misyon yöntemlerinin başında gelen İncil mesajını sunulduğu kültüre uyarlama yöntemi çerçevesinde kurulacak yeni kiliselerin kendi kimliklerini, kendi işlevlerini, kendi idarelerini, kendi geçimlerini, kendi yayılmalarını ve kendi yapılarını görünürde bizzat kendilerinin belirlemesi öngörülmektedir.¹³ Yerel kiliseler yoluyla yerel kültür içerisinde hedef dinleyiciler seçilirken öncelikle toplumun nüfus yapısı, etnik yapısı ve dinî yapısı incelenir. Nüfus ve etik yapı incelenirken bölgede oturanların

¹⁰ "İsa yanlarına gelip kendilerine şunları söyledi: Gökte ve yeryüzünde tüm yetki bana verildi. Bu nedenle gidin, bütün ulusları öğrencim olarak yetiştirin. Onları Baba, Oğul ve Kutsal Ruh adıyla vaftiz edin..."(Matta 28:18-19). Vaftiz işlemi Kilisede yapılacağından misyonerin görevi İncil mesajını duyurmak için gittiği yerde öncelikle Hıristiyanlığa kazandıracığı kişileri vaftiz etmek için yeni yeni kiliseler kurmaktır.

¹¹ Daniel R., Sanchez, "Strategies for Starting Churches", *Missiology: An Introduction to the Foundation, History and the Strategies of World Missions*, John Mark ve diğerleri, eds., Tennessee: Broadman & Holman Publishers, 1998, ss. 467-469.

¹² Sanchez, "Strategies for Starting Churches", ss. 470-472.

¹³ Sanchez, "Strategies for Starting Churches", ss. 472-476.

sayısı, sosyo-ekonomik gruplar, ev tipleri, eğitim seviyeleri, iş ve çalışma durumları ve aile yapılarının özellikleri göz önünde bulundurulur. Toplumun dinî yapısı incelenirken, toplumda kilise var mı, varsa kaç adet; bu kiliselerin kaç tanesi İncil'i vazeyiyor; bu kiliseler yoluyla incelemenin yapıldığı zamana kadar toplumda kaç kişiye ulaşıldı ve mevcut kiliseler toplumun tüm katmanlarına ulaşabiliyor mu? gibi sorulara cevap ararır.

Bir toplumda yeni bir kilise kurmadan önce, toplumun ihtiyaçları nelerdir; kilise varsa insanlar neden kiliseye devam etmiyorlar; kişilerin ailesinde ve yaşamındaki bir takım problemlerin üstesinden gelebilmek için kilisede ne tür aktiviteler yapılabilir; bu toplumun bireyleri için kilisede Kutsal Kitap çalışmalarına başlanacağı söylene ilgilene olur mu? ve benzeri sorularla toplumdaki insanların ihtiyaçları belirlenmeye çalışılır. Kilise kurucuları, mesajları uygun tarzda ulaştırma stratejisi çerçevesinde çocuklar ve yetişkinler için aktiviteler, telefon görüşmeleri yoluyla araştırmalar ve doğrudan reklâm amaçlı gönderilen postalar yoluyla insanlarla dostluğu ilerleterek İncil tohumlarını ekmeye çalışır. Yeni kiliseler kurmada en önemli görevlerden bir tanesi de inananların çekirdek bir cemaat içerisinde bir araya gelmesini sağlamaktır. Böyle bir cemaati oluşturmak için de Kutsal Kitap çalışma grubu, misyon grubu ve ev kilisesi kurmak gibi adımlar izlenir. Evanjeliklere göre bu şekilde kurulacak bir çekirdek cemaat, insanlara vaftiz olmak suretiyle İsa'nın öğrencisi olma fırsatını sunar, grup içerisinde dostluğu artırır ve yeni liderlerin eğitimine katkı sağlar.¹⁴

Wendell Brom adlı misyolog, evanjeliklere daha çok kiliseler kurmak suretiyle gittikleri yerleri hızla Hıristiyanlaştırmaları için şu öneride bulunur: Her on misyoner her yıl bir kilise kurmayı amaç edinmelidir. Buna göre merkezî bir kilise bünyesinde yapılan çalışmalar neticesinde on kişinin her yıl bir kilise kurması, on yıl sonra 100 kilise demek olacaktır. Bu 100 kiliseye ait her 10 kişi de her yıl bir kilise kuracağından kilise sayısı da her yıl 2, 4, 8, 16, 32, 64, 128 gibi katlanarak artacaktır. Bu yapılanma tıpkı bir yıldız balığının parçalara ayrılması sonucu çoğalması örneğine benzetilir. Bu büyümenin sonucu ise, şehrin yeni bölgelerinin veya başka yeni yerlerin Hıristiyanlığa kazandırılması anlamına gelmektedir.

Hıristiyanlaştırılması öngörülen yerlerde kurulacak yeni kiliselerin dört aşamalı bir plân dâhilinde yapılandırılması öngörülmektedir. İlk olarak yeni Hıristiyan olmuş bireyler konuşamayan yeni doğmuş çocuğa benzetilir. Kilise kurucuları bu aşamada ilgili bireylere sadece İncil'in temel mesajlarını açıklar. İkinci olarak kilisesinin değerini artırmak yönünde çalışmalar yapılır. Bu yapılırken yeni Hıristiyan olanlara gelişmekte olan misyon kiliselerinde asla liderlik vasfı verilmez. Kurulan yeni kilise kurumsallaşmasını tamamlayınca üçüncü aşama olarak kilise kurucusu, kilisenin tüm sorumlulukları yerel liderlere bırakarak kilisenin kendi ayakları üzerinde durabileceğini gösterir. Kilise kurucusunun bundan sonraki görevi ise kiliseyi idare edecek liderleri eğitmektir. Kilisenin olgunlaşma sürecinin son aşamasında, yaşlılar cemaatin pastörü olur; diyakozlar ve aynı zamanda Pazar okulu öğretmenleri ve diğer hizmet liderleri seçilerek hizmetin alanı genişletilmeye çalışılır. Kilise kurucusu bu şekilde kurduğu kilisenin kurumsallaşması sağladıktan sonra artık kendi rolünü sadece kurduğu kiliseleri

¹⁴ Sanchez, "Strategies for Starting Churches", ss. 476-480.

desteklemek ve çalışmalarını teşvik etmek için periyodik olarak ziyaret eden bir misafirdir.¹⁵

Evanjelist anlayışa göre kurulan yerel kiliselerin uluslar arası çok kültürlü ve kentsele alanlarda yürütülebilmesi için birbirleriyle işbirliği ve ortaklık içerisinde çalışmaları oldukça önemli görülmektedir. Çünkü bu şekilde yerel kiliseler küresel evanjelizm faaliyetlerini yürütme ve Tanrı'nın Krallığını gerçekleştirme yolunda birlikte çalışır ve başarılı olurlar. Mahallî kiliseler arasında kurulması önerilen belli başlı ortaklık modelleri şunlardır: Anne-Kız Modeli: Bu modelde çeşitli gruplara ait misyon temsilcilikleri ve mahallî kiliseler bir ana kiliseye bağlı yeni kiliseler kurarak, ilişkilerini sürdürürler. Para-Kilise Kuruluşu Modeli: Bu model çerçevesinde mahallî kiliseler kendi kültürleri içerisinde yaşayan insanlardan İncil mesajına yakın kişileri tespit ederek onların evanjelizme destek veren uluslar arası şirketlerde iş bulmaları sağlanmaya çalışılır. Ulusal Destek Modeli: Batılı misyon temsilcilikleri ve kiliseler yeni misyon bölgelerindeki ulusları ve o ulustaki bireylerin kişisel projelerini destekler. Farklı Ulusların Aynı Grupta Buluşması Modeli: Bu model çerçevesinde Batılılarla, misyon için hedef seçilen uluslara ait kişiler aynı grupta bütünleştirilmeye çalışılır. Babacan Ağ Modeli: Bu model çerçevesinde Batılı kilise ve misyon kuruluşlarının misyon bölgelerindeki yerel kiliselerin ve bunların temsilcilerinin maddî olarak desteklenmesi sağlanır. Güçlendirme Modeli: Bu model bağlamında misyon bölgelerindeki kiliselerin Batılı misyon temsilcilikleri ve bu temsilciliklerle bağlantılı büyük şirketler ve sivil toplum kuruluşları tarafından para, insan ve teknik yardım yönünden desteklenmesi sağlanır.¹⁶

Örgütsel anlamda evanjelizm içerisinde ortaya çıkan *Kilise Çoğaltma Hareketi*'nin kurucusu, anne ve babası da Hindistan'da misyoner olarak görev yapan Donald Anderson McGavran (1897-1990)'dır. Kilise Çoğaltma hareketi havari edinme, kilise kurma ve Tanrı Sözü'nün merkezi olma gibi özellikleriyle çağdaş bir evanjelizm yöntemidir.¹⁷ McGavran, bu konudaki düşüncelerinin zihninde ilk olarak 1936 yılında şekillenmeye başladığını fakat hareketi, yaklaşık otuz yıl Hindistan'da misyoner olarak çalıştıktan sonra kaleme aldığı *The Bridges of God* (1953) eserinde kamuoyuna sunduğunu ifade etmektedir. 1955 yılında basılan bu eser hareketin anayasası niteliğindedir. McGavran 1961 yılında Oregon'daki Kuzey-Batı Hristiyan Kolejinde "Kilise Çoğaltma Enstitüsünü" kurar ve daha sonra birçok Fakülte'de dekanlık ve profesörlük yapar. 1960'lı yıllar hareketin oluşum ve gelişmeye başladığı yıllar olur. Bu hareket dâhilinde McGavran özellikle Üçüncü Dünya Ülkelerinde kilise çoğaltma hareketine hız verir. 1970 yılında kaleme aldığı *Kilise Çoğaltmayı Anlama* adlı eserinde McGavran, kilise çoğaltma konusundaki fikirlerini ve tecrübelerini sistematize ederek misyonerler için bir ders kitabı haline getirir. 1970'li yıllar kilise çoğaltma hareketinin büyüme ve yayılma yılları olur. Wheaton Illions'ta *Evangelical Missions Information*

¹⁵ Gailyn Van Rheen, *Missions: Biblical Foundations & Contemporary Strategies*, Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1996, ss. 155-159.

¹⁶ Rheen, *Missions*, ss. 195-198.

¹⁷ Thom S. Rainer, "Strategies for Church Growth", *Missiology, An Introduction to the Foundations, History and the Strategies of World Missions*", John Mark Terry ve diğerleri, eds., Tennessee: Broadman & Holman Publishers, 1998, s. 485.

Service'de yönetici olan Vergil Gerber 1972-1980 arasında elliden fazla ülkeye taşıdığı hareketin dünyadaki en etkin öğreticisi konumuna yükselir. Gerber'in öğrencilerinden *Institute for American Church Growth*'un kurucusu Win Arn da tıpkı hocası gibi Üçüncü Dünya Ülkelerinde hareketi yaymaya çalışmıştır. Hareketin liderleri, kilise idaresi, Pastoral liderliğin rolü, mega-kilise ve meta-kilise olgusu, organik büyüme, kilise kurma, ruhsal armağanlar, dua, doğaüstü işaretler ve mucizeler gibi konularda yoğun çalışmalar yaparlar. Kilise Çoğaltma Hareketi'ne paralel olarak, ünlü Amerikalı evanjelist Billy Graham da *Evangelistic Association*, *Evangelism Explosion*, *Campus Crusade for Christ*, *Jews for Jesus* gibi başka pek çok misyoner örgütünün kurulmasına ön ayak olmuştur.¹⁸

Kilise Çoğaltma Hareketi evanjelizmin önceliğine vurgu yapmakta, yenilikçi bir anlayışla yeni kiliseler kurmayı ön görmekte ve pastörlerin etkili liderliğine büyük önem vermektedir.¹⁹ Nitekim bu hareketin kurucusu olan McGavran yukarıda zikrettiğimiz "Kilise Çoğaltmayı Anlama" adlı eserinde kilisenin misyonunu, "İsa Mesih'in İyi Haberlerini duyurmaya adanan bir girişim ve O'nun Kilisesi'nin güvenilir üyeleri ve O'nun havarileri olmak için insanları ikna etmek" olarak tanımlar.²⁰ Bu bağlamda Kilise çoğaltma hareketine göre evanjelizmin amacı, inançsızları İsa Mesih'in takipçisi olmaya ve bir Hıristiyan kilisenin sorumlu üyesi yapmaya ikna etmek olmalıdır. Çünkü günahını itiraf etmeyen, İsa Mesih'in öğretilerine iman etmeyen ve onun havarisi olmayan bir kişi, İncil'i kaç kez işitmiş olursa olsun halâ evanjelizme yani İncilin mesajının kendisine duyurulmasına ihtiyaç duymaktadır.

Ev Kiliseleri Yoluyla Misyonerlik:

Dünya nüfusu göz önüne alındığında 20. yüzyılın başında % 35'lerde olan Hıristiyan nüfusunun giderek azalarak günümüzde % 30'lara kadar gerilediği görülmektedir. Buna karşın 20. yüzyılın başlarında % 15'ler civarında olan Müslümanların oranı ise % 20'nin üstüne çıkmış durumdadır. Hıristiyanlığın özellikle İslâm karşısında bu düşüşü karşısında sürekli yeni arayışlar içinde olan ve yeni stratejiler geliştiren Hıristiyan misyonerler, kilisenin bir yenilenmeye ihtiyaç duyduğu konusunda hemfikirdirler. Ancak pek çok uzman bu yenilenmenin geleneksel kilise yapısıyla değil de küçük ev kiliseleri²¹ vasıtasıyla olacağına ifade etmektedir. Bireysel dindarlığı tercih ederek artık kiliseye gitmeyen ve ev kiliselerini tercih eden Hıristiyanların sayısındaki artış ise bu anlayışı desteklemektedir. Bu bağlamda son yıllarda dünyanın her bölgesinde özellikle de topraklarında kilise binası dikilmesine ve

¹⁸ C. Peter Wagner, "Evangelism and the Church Growth Movement", *Evangelism in the Twenty-First Century: The Critical Issues*, Thom S. Rainer, ed., Wheaton: Harold Shaw Publishers, 1989, ss. 23-26.

¹⁹ Rainer, "Strategies for Church Growth", ss. 493-495.

²⁰ Harry L. Poe, "Evanjelism and Discipleship", *Evangelism in the Twenty-First Century: The Critical Issues*, ed., Thom S. Rainer, Wheaton: Harold Shaw Publishers, 1989, s. 134.

²¹ Ev Kiliseleriyle ilgili bkz. Wolfgang Simson, *Houses that Change the World: The Return of the House Churches*, London: Authentic Media, 2004; William Tenny-Brittian, *House Church Manual*, Missouri: Chalice Pres, 2004; Phil Lancaster, "The Advantages of the House Church Model", *NT Restoration Newsletter*, August, 1991; <http://www.patriarch.com/church14.html>; Grace Wiebe, "House Churches Are A Vital Part of Discipling The Nations", <http://disciplethenations.org/index15.html>

misyonerlik faaliyetlerinde bulunulmasına izin vermeyen Müslüman ülkelerde çok sayıda ev kilisesi açılmıştır.

Bir din adamının idaresi altında belirli bir binada belirli günlerde ve resmî bir ibadet ve ayin programı çerçevesinde faaliyette bulunan geleneksel kiliselerin aksine ev kilisesi, normal evlerde veya ofislerde belirli bir gün ve zaman sınırlaması olmaksızın toplanan Hıristiyan grup için kullanılan resmî olmayan bir terimdir. Ev kilise toplantıları serbest, gayri resmî ve bazen de yemekli toplantılardır. Adından anlaşıldığı şekliyle evlerde toplanılmakla birlikte toplantı yerinin ev olması şart değildir. Restoran, park, bir ağacın altı ya da iş yerinde de toplanılabilir. Ev kilise üyeleri tamamen özel ve bireysel bir hayat tarzından ziyade toplumsal bir hayat biçimini benimserler. İnananlar, arkadaşları, komşuları ve diğer tanıdıkları dua ve ibadet etmek, ekmek kırmak ve İsa Mesih'e kendini adayan müritler yetiştirmek için bir evde toplanırlar. Ev kiliseleri küçük gruplardır ve içeride samimi bir ortam mevcuttur. Normal bir ev kilisesi, evin büyüklüğüne bağlı olarak 6 ile 30 kişi arasında değişen sayıda insandan oluşur. Bu küçük grupta herkes birbirinin ismini bilir ya da kısa sürede öğrenir. Ayrıca ev kiliseleri küçük oldukları için üyelerinin ihtiyaçlarını karşılama noktasında kurulu kiliselerden daha elverişlidir.

Ev kilisesine katılan kişiler Hıristiyan ayinlerini geleneksel kiliselerde olduğu gibi resmî bir program dâhilinde değil, esnek bir yapı içerisinde yerine getirirler. Ev kiliselerinde geleneksel kiliselerde olduğu gibi hiyerarşik bir yapı yoktur. Kararlar katılımcıların ittifakıyla alınır. Ev kiliselerine katılan kişilerin tümü misyon faaliyetlerine aktif olarak iştirak eder. Evanjelistler misyon faaliyetlerine sınırlama getirilen veya tepki gösterilen bölgelerde özellikle de Müslüman ülkelerde genel olarak ev kiliseleri açmak suretiyle misyon faaliyetinde bulunmaktadır. Ülkemizde de evanjelist misyonerlerin bu yöntemi izlediği bilinen bir olgudur.

Ev Kiliselerinin Kurulu Kiliseden Farkı ve Avantajları:

Ev kiliseleri ile geleneksel kurulu kiliseler arasında önemli farklılıklar vardır. Bunların başında şu hususlar gelmektedir. (1)Ev kilisesinin ana temalarından biri geleneksel kiliselerde olduğu gibi inananlar kiliseye gitmez bizzat kiliseyi kendi ayaklarına getirirler. Bu çerçevede ev kiliselerine iştirak edenlerin temel sloganı "Biz kiliseye gitmeyiz... Biz kiliseyiz" anlayışıdır. (2)Geleneksel kiliselere gidenlerin aksine ev kiliselerine iştirak eden tüm inananların sürece aktif katılımı söz konusudur. (3)Ev kiliselerinde pastör ya da herhangi bir resmî lider bulunmadığı için bu kiliselere gidenler herhangi bir din adamını değil, bizzat İsa- Mesih'i kilisenin kralı olarak görürler. Geleneksel kurulu kiliselerde pastör veya rahip göreviyle ilgili okullara giderek eğitim alır ve aldığı eğitimi başarıyla tamamlayınca kilisedeki görevine başlar. Oysa ev kiliselerinde böyle bir liderlik anlayışı yoktur. Herhangi bir inanan, kilise lideri olabilir. Bir ev kilisesi açabilmek için fazla bir çabaya gerek yoktur. Ev kilisesi açmak isteyenlerin yapması gereken evini diğer insanlara açması ve sofrasını onlarla paylaşmasıdır. İstenen sadece Hıristiyan'ın evinde bir kiliseye ev sahipliği yapmasıdır.

Ev kilisesi ile geleneksel kurulu kiliseler arasındaki farkları bu şekilde ana hatlarıyla ifade ettikten sonra şimdi de ev kiliselerinin, misyonerlik faaliyetlerinin etkili ve verimli olması için sağladığı bazı avantajlara dikkat çekmek istiyoruz.

(1) Ev kiliseleri kurulması, giderlerinin karşılanması ve olumsuz bir durum karşısında yer değiştirmesi kolay olduğu için geleneksel kiliselere oranla misyon faaliyetleri için hem daha elverişli hem de maddî olarak daha az maliyetlidir.

(2) Ev kiliseleri apartman dairelerinde veya ofislerde halkla iç içe olduğu için geleneksel kiliselere oranla her kesimden insana daha kolay ulaşılmakta ve bu şekilde daha etkin misyon hizmeti sunulmaktadır.

(3) Ev kiliselerinde geleneksel kiliseye oranla son derece samimi bir hava olduğu için buraya katılan kişiler kendilerini adeta bir aile ortamında hissederler. Bundan dolayı da birbirleriyle daha samimi ilişkiler kurar ve birbirlerini daha fazla etkilerler.

(4) Ev kiliseleri fakir, mülteci, göçmen ve toplumlarında marjinalleştirilen kişilere sadece daha kolay ulaşılmasını sağlamaz aynı zamanda onların sıkıntı ve sorunlarıyla daha yakından ilgilenilme fırsatı da sunar.

(5) Ev kiliselerinde resmî bir liderlik, herhangi bir mezhebin veya grubun tahakkümü olmadığı ve katılımcıların tümünün ortak kazanımı söz konusu olduğu için buralar geleneksel kiliseye oranla Hıristiyan olmayanları daha çok cezbetmektedir.

(6) Ev kiliseleri her kültüre, bölgeye ve coğrafyaya kolaylıkla adapte edilebildiği için misyon faaliyetlerine geleneksel kiliseye oranla çok daha elverişlidir. Yabancı bir bölgede normal kilise binası dikildiğinde, halk doğal olarak buna tepki gösterebilir. Kurulacak ev kiliseleri ise belirli binalar veya yapılar olmayacakları için onların kilise oldukları belli olmayacak ve dolayısıyla da yerel halkın tepkisini çekmeyeceklerdir.

Bir Meslek Adı Altında Misyonerlik:

Bir mesleğe bürünerek yapılan misyonerlik faaliyetleri, genel olarak Pavlus'un misyon yöntemleri bağlamında Yeni Ahit'te ifadesini bulan çadırıcılık (*tentmaking*) kavramı çerçevesinde geliştirilen evanjelik bir misyon yöntemidir. Günümüzde oldukça yaygın olarak kullanılan bu misyon yöntemi yukarıda ifade ettiğimiz ölümden dirilen İsa'nın havarilerine yüklediği "Büyük Görev" çerçevesinde İncil mesajını hiç duymamış kişilere bir meslek maskesi altında ulaştırmayı amaçlamaktadır.

İlk Hıristiyan misyoneri olarak kabul edilen Pavlus'un mektuplarından öğrendiğimize göre o, İncili yaymak için gerçekleştirdiği misyon seyahatlerinde geçimini sağlamak için genellikle kendi mesleği olan çadırıcılık işiyle uğraşmış ve toplumları bu meslek dahilinde Hıristiyanlığa kazandırmaya çalışmıştır. Nitekim çadırıcı kelimesi de *Elçilerin İşleri* 18:1-4'de geçen "...Çünkü meslekleri çadırıcılıktı" ifadesinden gelir ve her kültürden insan toplulukları arasında uygulanabilecek bir model olarak görülür. Misyon tarihine baktığımızda Pavlus'dan günümüze her dönemde "çadırıcılık yöntemi" yani bir meslek adı altında insanları Hıristiyanlaştırma kullanılmıştır. Dolayısıyla bugün bu hizmete talip olanlar dünyanın her tarafına, İngilizce öğretmeni, yönetici, işadamı, bankacı, mühendis, doktor, hemşire, tamirci, yabancı üniversitelerde öğrenci ve sekreter gibi iş ve meslek grupları adı altında, asıl işleri olan misyonerliği hayata geçirmek üzere gitmektedir. Çadırıcılar, ayrıca işadamları ve başka meslek sahiplerinin de bu amaç için yurt dışında çalışmalarını yönünde cesaretlendirilmeleri gerektiğini savunurlar.²²

²² Ross Paterson, *Explaining Mission*, Tonbridge: Sovereign House, 1994, ss. 43-48.

Günümüz dünyasında misyonerlik faaliyetlerinin yasaklandığı, misyonerlerin hoş karşılanmadığı ve onlara karşı bir direncin olduğu bölgelerde görev yapan misyonerler çoğunlukla bu bölgelere misyoner olarak değil de yukarıda ifade ettiğimiz veya onlara benzer meslek dallarında çalışan elemanlar olarak gitmekte ve misyon faaliyetlerini bu meslekler çerçevesinde yapmaya çalışmaktadır. Çünkü evanjelik misyonerler, geleneksel misyon yöntemleriyle ulaşılamayan insanlara bir öğretmen, dil hocası, sporcu, kalifiye bir eleman, bir doktor veya sağlık çalışanı gibi meslekler yoluyla kolayca ulaşma fırsatı bulacaklarını düşünmektedirler. Günümüzde Batılı misyoner kuruluşlarının Afrika, Hint alt kıtası, Orta-Doğu ve Orta-Asya'da yürüttükleri misyon faaliyetlerini genelde bir meslek adı altında yaptıklarına tanık olmaktadır. Örneğin ülkemizdeki 1999 Marmara depreminden, Amerika'nın Irak'ı işgalinden, Uzak-Doğu'da yaşanan Tsunami felaketinden ve son olarak Pakistan depreminden sonra ilgili bölgelere insanî yardım götürmek için seferber olan Batılı yardım kuruluşlarının çalışanlarının büyük bir çoğunluğu misyonerdi. Ancak bunlar gittikleri yerlerde kendilerini misyoner olarak değil, sosyal işçi veya insanî yardım yapan gönüllüler olarak tanıtmışlardır.

Bir meslek adı altında misyonerlik yapan kişilerin mesleklerini iyi bilmelerinin yanında, iyi bir misyoner olabilmeleri için şu özelliklere sahip olmaları öngörülmektedir. Sosyal ve ahlakî konularda güncel bilgilere sahip olma; iyi derecede Kutsal Kitap bilgisi ve Kutsal Kitabı karşılaşılan şartlara ve durumlara göre yorumlayabilme; insanlara sevgiyle yaklaşan bir hizmet anlayışı içerisinde olma; çalıştığı kültürlerin özelliklerini bilme; aile bunalımı, kültür şoku ve yalnızlık gibi sık sık karşılaşılan sorunlarla baş edebilmek için fiziksel ve ruhsal açıdan yeterince güçlü olma.

Bu yöntemin bir avantajı ise, misyonerin kiliselere ve misyon örgütlerine ekonomik güçlük çıkarmadan kendi geçimini kendisinin temin etmiş olmasıdır. Ancak bu durum her zaman zorunlu değildir, çünkü bir misyoner ne zaman dara düşse ülkelerindeki kiliselerden veya kendilerini göndermiş olan misyon kuruluşlarından destek görür. Bununla birlikte çadırıcı misyonerler, işleri devlet yönetimleri, misyon örgütleri, yerel kiliselerin gönüllü çalışmaları, çeşitli şirketler veya yardım örgütleri tarafından sağlanmak suretiyle dünyanın her yerine gönderilirler. Bu bağlamda çadırıcılar, yerel kiliselere bağlı olarak hareket ederek, kilise kurma, insanları İsa'nın öğrencileri yapma, dostluk evanjelizmi ve evanjelik anlayışı öne çıkaran Kutsal Kitap çalışmalarında bulunma gibi konular etrafında yerel kiliselerin gelişmesine yardımcı olurlar.²³

Yukarıda da ifade ettiğimiz üzere bir mesleğe bürünerek yapılan misyon faaliyetleri günümüzde özellikle 10/40 paralelleri arasında yer alan ve misyonerlerin *sınırlı giriş* (limited access) imkânı buldukları ülkelerde daha yoğun olarak yapılmaktadır. İlgili paraleller arasındaki ülkelere -ki bunların çoğunluğu Müslüman ülkelerdir- misyonerler, İngilizce öğretmeni, teknik eleman, gazeteci, sağlık personeli, mühendis, turizmci ya da iş adamı adı altında giderek misyon faaliyetinde

²³ "What is a Tentmaker?", <http://www.tentmakernet.com/resources/Challenge%20of%20Tentmaking.pdf>.

bulunmaktadır.²⁴ Evanjeller bu tür bir yöntemin amacını, 1989 yılında Manila’da düzenlenen II. Lozan Kongresi’nde tanımlamışlardır. İş ve meslek faaliyetleri yoluyla dünyada İncil mesajını hiç duymamış veya son derece az duymuş insanlara, İsa Mesih’in iyi haberlerini ulaştırmayı amaçlayan bu yöntem, aslında misyonerin başka bir kültür içerisinde İncil mesajlarını paylaşma amacı olan karşı kültürel iletişim yönteminin bir başka boyutudur. Bu bağlamda bir çok çadırcı misyoner, kalkınma işleri, danışmanlık, maaşlı meslekler vb. gibi bir çok meslek aktiviteleriyle istigal ederek, kilise kurulmamış bölgelerde hizmet etmek için eğitilirken; bazıları ise mevcut kiliseler çerçevesinde görevlerini yürütürler. Fakat çadırcılar genellikle, misyoner örgütlenmelerin ve faaliyetlerin tamamlayıcıları olarak görülürler. Bununla birlikte geçmişte genelde kırsal bölgelerde bir kişinin yürüttüğü misyon çalışmalarının aksine, kentleşmenin, imalâthanelerin, iş merkezlerinin, üniversitelerin, okulların ve ticaret hayatının gittikçe geliştiği günümüz dünyasında aktif olarak İncil’i dünyaya yayma faaliyetlerini buralarda yürütme gereğini ortaya çıkmış ve bu durum da çadırcıların yani bir meslek adı altında misyon faaliyetinde bulunmanın önemini artırmıştır. Bu bağlamda çadırcılar, Müslümanların özellikle batıya göç ettikten sonra orada İslâm’ın yükselişe geçmesi örneğinde olduğu gibi, başka ülkelere göç eden Hıristiyanlardan İncil mesajlarını oranın halkına ulaştırmayı bir fırsat olarak değerlendirmelerini ister. Bunun dışında, savaş sonrası veya bir felaket sonrası ülkelerini yeniden inşa etme durumunda olan ülkelere belirli uzmanlık alanlarında yardım etmeye çalışmak, çadırcılar için en büyük fırsattır. Çünkü böylece, İncil mesajının ulaşmadığı ülkelerin sadece bireylerini değil, kamuoylarını da etkileme fırsatı doğacağı için Hıristiyanlık tohumunun bu bölgelerde daha iyi kök salması sağlanabilmektedir.²⁵

Kitle İletişim Araçları ve Misyonerlik:

Kitle iletişim araçları son yıllarda evanjeller için vazgeçilmez bir propaganda aracı ve aynı zamanda bir gelir kaynağı haline gelmiştir. Evanjeller Hıristiyanlar öngördükleri misyon çerçevesinde çok sayıda kitap, dergi, gazete, broşür ve İncil basmak ve bastıkları materyali ücretsiz veya çok düşük ücret karşılığında dünyanın her tarafına ulaştırmak suretiyle yazılı medyadan en iyi şekilde yararlanmaktadır. Örneğin sadece Türkiye’de sadece 1992 yılında, postayla 250.000 İncil dağıtıldığı ifade edilmektedir. Evanjeller Hıristiyanların yazılı medyadan nasıl yararlandığını göstermesi bakımından aşağıdaki verilere dikkat çekmek istiyoruz:

Hıristiyanlık hakkındaki kitap sayısı

2004 yılında	5. 543. 000
2025 yılında hedeflenen	11. 800. 000

Hıristiyan Misyonu ile ilgili kitap sayısı

²⁴ R. Alton James, “Turbulent and Transitional: The Story of Missions in the Twentieth Century”, *Missiology, An Introduction to the Foundations, History and the Strategies of World Missions*, John Mark Terry ve diğerleri, eds., Tennessee: Broadman & Holman Publishers, 1998, s. 259.

²⁵ David Claydon, “The Local Church in Mission”, Lausanne Occasional Paper No. 39, Lausanne Committee for World Evangelization, Pattaya, Thailand, September 29 to October 5, 2004: http://www.lausanne.org/lcwe/assets/LOP39_IG10.pdf.

2004 yılında	121. 000
2025 yılında hedeflenen	195. 000
<u>Kutsal Kitap Dağıtımı</u>	
2004 yılında	65. 166. 000
2025 yılında hedeflenen	180. 000. 000
<u>Dağıtılan Yeni Ahit</u>	
2004 yılında	135. 614. 000
2025 yılında hedeflenen	250. 000. 000

Yazılı medya yanında evanjelikler 20. yüzyılın başlarından itibaren dinsel radyo-TV yayıncılığına ağırlık vermeye başlamış ve bu çerçevede radyo ve TV misyonerliği ortaya çıkmıştır. ABD tarihine baktığımızda, radyo ve televizyon yayınlarının başlangıcından hemen sonra dinî içerikli yayınların da başladığını görmekteyiz. Nitekim ilk düzenli radyo yayının Pittsburg'ta 2 Kasım 1920'de başlamasının hemen ardından ilk özel sektör dinî radyo yayını 2 Ocak 1921'de kilisede yapılan akşam ibadetinin yayımlanmasıyla başlamıştır.²⁶

1926 yılında kurulan ilk ulusal radyo ağı National Broadcasting Company (NBC), 1928 yılında tüm Protestan yayınların sorumluluğunu üstlenerek ülke çapında etkili oldu. Daha sonra 1927'de şekillenen ikinci radyo ağı CBS, dinsel gruplara yayın zamanı satmaya başladı. 1930'un ortalarında şekillenen *Mutual Broadcasting Network* (MBN) adlı kuruluş da birkaç yıl boyunca sattığı yayın saatlerinde dinsel yayınlara da yer verdi. Bu kuruluşun 1940'lardaki en ünlü müşterisi Charles Fuller "Old Fashioned Revival Hour" adlı bir dinî program hazırlamaya başladı. Fuller'in programı evanjelik Hıristiyanlar arasında büyük şöhret kazandı. Mart 1944 yılında MBN'nin bazı nedenlerden dolayı dinî yayın saatlerini kısıtlamasından yaklaşık bir ay sonra 150 evanjelik yayıncı bir çok dinî yayın ağını temsil eden *National Religious Broadcasters* (NRB)'yi kurdu.²⁷ Bu kuruluşun temel amacı radyo ve TV'nin kullanım hakkı önündeki engellerle mücadele etmektir. Bu gelişmeler sonunda 1959 yılı itibarıyla tüm TV yayınlarının % 53'ünün dinî içerikli programlardan oluşmaya başladığı görüldü.²⁸ UHF frekansının yaygınlaşması ile evanjelik programlar daha da artış gösterdi ve 1977'ye gelindiğinde Amerika'daki toplam yayın saatinin % 92'sinin dinî içerikli programlardan oluştuğu ortaya çıktı. 1978 yılına kadar yaklaşık 30 dinî televizyon istasyonu vardı. 1979 yılında ulusal ölçekli dinî programların en önemlilerinin başında 10 büyük evanjelik program gelmeye başladı. NRB'nin 1989 yılı rakamlarına göre Amerika'da evanjeliklerin 259 TV istasyonu; 1393 radyo istasyonu ve 1068 adet program hazırlama ajansı bulunmaktadır. Kitle iletişim araçlarına verilen önemle halkın büyük çoğunluğunun İncil mesajlarından haberdar olmaları amaçlanmıştır. Hedefin gerçekleşip gerçekleşmediği sorusuna ise NRB'nin müdürü Ben Amstrong 1979 yılında,

²⁶ Don Cox, "Evangelism and the Mass Media", *Evangelism in the Twenty-First Century: The Critical Issues*, Thom S. Rainer, ed., Wheaton: Harold Shaw Publishers, 1989, s. 61.

²⁷ Jeffrey K. Hadden & Anson Shupe, "Televangelism in America, <http://etext.lib.virginia.edu/toc/modeng/public/HadTelr.html>, Electronic Text Center, University of Virginia

²⁸ Cox, "Evangelism and the Mass Media", ss. 62-63.

“Her Pazar sabahı yaklaşık 130 milyon Amerikalı radyolarını ve TV’lerini ‘elektronik kilise’ye döndürmektedir” yanıtını vermiştir.²⁹

Evanjelic Hristiyanların medya alanında yıldızlarının parlaması ve hızlı ilerlemeleri sayesinde televizyonlardan dinî vaazlar veren evanjelistlerin popülaritesi de artmıştır. Televizyon aracılığıyla yapılan evanjelic propagandalar “televangelizm” (televizyon evanjelizmi) olarak adlandırılmaktadır. 19. yüzyılın sonlarında öne çıkan ünlü radyo ve televizyon vaizleri Billy Graham, Billy Sunday ve D.L.Moody adlı şahıslardır. Bu yıllarda televizyon vaizliği oldukça popülerdi. Öyle ki, Graham’ın 1950 ve 1954 yılları arasında yayınlanan programlarından sonra, izleyicileri tarafından televizyon istasyonuna günde yaklaşık 1.5 milyon mektup gönderildiği nakledilmektedir.

Televangelizm bugün tamamen evanjeliklerin ve fundamentalistlerin elindedir. Birçok evanjelist, uydu yayınları sayesinde vaazlarını neredeyse dünyanın her tarafına ulaştırabilmektedir. Örneğin Pat Robertson, Kutsal Kitap’a dayalı milenyumcu ve apokaliptik programlarını, Üçüncü Dünya ülkeleri başta olmak üzere haftada beş gün 43 ülkeye ulaştırmaktadır. Günümüzde evanjelic ve fundamentalist içerikli dinî programların sayısı hatırı sayılır derecede artmıştır ve günden güne de artmaya devam etmektedir. Oral Roberts, Robert Schuller, Jim Bakker, Rex Humbard, Jimmy Swaggart, Jerry Falwell, James Robison ve Pat Robertson gibi şahsiyetler günümüzün en meşhur TV evanjelikleri arasında yer almaktadır.³⁰ Bu evanjelistlerin hazırladıkları TV programlarını izleyenlerinin % 30’unun çocuklar ve gençlerden oluştuğu dikkate alınırsa izleyiciler üzerinde ne denli etkili oldukları rahatlıkla görülebilir. Yine çocuk ve gençlerin yanında genel olarak dine, özelden ise Hristiyanlığa karşı ilgisiz olan ve hiçbir kiliseye üye olmayan bireysel dindarların da bu tür programlara ilgi gösterdiği görülmektedir. İşte bu gerçekten hareketle, televizyon evanjelikleri tarafından hazırlanan dinî içerikli programların sadece Hristiyanların mevcut inançlarının güçlenmesine değil, aynı zamanda evanjelic dünya görüşüne yeni sempatanlar oluşturmaya da büyük katkı sağladığını söyleyebiliriz.

Evanjelicler yazılı ve görsel medyanın yanında günümüzde internette de azamî ölçüde yararlanmaktadır. Günde yaklaşık 800 milyondan fazla kişinin kullandığı ve milyonlarca kişinin sohbet odalarında birbiriyle iletişim kurduğu küresel anlamda gittikçe artan bir fenomen haline gelen internet, evanjelicler tarafından etkin olarak kullanılmaktadır. Çünkü bu şekilde evanjelicler, insanları doğrudan rahatsız ve tedirgin etmeden onların evlerine ve işyerlerine kolayca nüfuz edebileceklerini düşünmektedir.³¹ Nitekim 1997-2000 yılları arasında neredeyse bütün evanjelic kiliseler, misyon kuruluşları ve bazı Hristiyan bireylerin internette varlıklarını duyurmaya başlamasıyla, yukarıda ifade ettiğimiz gibi yazılı ve görsel basını öğretilerini yayma konusunda son derece etkili kullanılan evanjelic Hristiyanlar, interneti de etkin olarak kullanır duruma gelmişlerdir.³²

²⁹ Cox, “Evangelism and the Mass Media”, ss. 64-65.

³⁰ Hadden & Shupe, “Televangelism in America”.

³¹ “Why the Internet?”, <http://www.theinternetmission.com/why.htm>.

³² Nitekim bu çerçevede 10 ülkeden 32 delegenin katıldığı ve çağdaş toplumda internetin yükselen öneminin ve evanjelistik bir güç olarak nasıl değerlendirilebileceğinin tartışıldığı, ilk Avrupa Hristiyan Internet

İnternet üzerinden evanjelik misyon faaliyetinde bulunan web siteleri genellikle ABD, İngiltere, Kanada ve Avustralya merkezlidir. Evanjeliklerin hazırladıkları web sayfaları genel olarak şu özelliklere sahiptir: (1) Web sayfaları ziyaretçilerin görür görmez dikkatlerini çekecek tarzda renklidir. (2) Web sayfaları görsel ve işitsel olarak son derece iyi dizayn edilmektedir. (3) Ziyaretçileri cezbetmek amacıyla web sayfaları güzel sözlerle süslenmekte ve onları etkilemek için ses ve görüntü dosyaları ve yazdırılmaya hazır materyallerle donatılmaktadır. (4) Web sayfaları her inançtan ve her kültürden insana hitap edecek tarza hazırlandığı için muhtemel ziyaretçileri gücendirecek bir dil ve söylem kullanılmamasına özen gösterilmektedir. (5) Bununla birlikte kendilerine sadece Müslümanları en önemli rakip olarak gördükleri için evanjelik Hıristiyanlar, İslâm ve Müslümanlar aleyhine oldukça olumsuz ve karalayıcı bilgilerle donatılmış web sayfaları hazırlayarak özellikle gençleri ve kadınları etkilemeye çalışmaktadır.

Elektronik medya alanında evanjelistik amaçlar için kullanılan diğer bir iletişim aracı ise telefondur. Telefon evanjelizmini ilk kez bir İngiliz kilise pastörü ve kendi 'telefon rahipliği' hizmetini kuran Wilbur Bourne tarafından 1957 yılında yazılan *God Gave me a Telephone!*, adlı kitapla gündeme taşınmıştır. Telefon rahipliği bağlamında pastörler/din adamları buldukları bölgedeki yerel basına telefon numaralarının bulunduğu ilânlar vererek sorunu veya sıkıntısı olanların günün herhangi bir saatinde sorunlarını ve sıkıntılarını paylaşmak için kendilerinden randevu alabileceklerini ifade etmektedirler.³³

Evanjeliklerin Gençlere Yönelik Misyon Faaliyetleri:

Evanjelikler modern hayatın yol açtığı karmaşık yaşam biçimi, gittikçe artan ahlakî yozlaşma ve dejenerasyon sonucunda çok sayıda gencin genel olarak dine, özelden ise Hıristiyanlığa karşı ilgisizleşmesi üzerine, Hıristiyan kökene sahip olanları tekrar kazanmak ve Hıristiyan olmayanları da Hıristiyanlığa çekmek için hazırladıkları gençlik programlarıyla gençlerin ilgisini çekmeye çalışmaktadır. Bu bağlamda öncelik verdikleri en önemli konu, yazılı ve görsel medyanın imkânlarından yararlanarak İsa-Masih'in gençlere tanıtılmasıdır. Evanjelikler her yetişkin Hıristiyan bireyin Mesih'in gençlere iyi tanıtılmasından sorumlu olduğu ifade ederek onlardan gençlerin önem verdiği konular çerçevesinde bu işi en iyi şekilde yaparak sorumluluklarını yerine getirmelerini talep ederler. Örneğin gençler genellikle film yıldızları, şarkıcılar, futbol yıldızları gibi popüler kişilikleri rol model olarak benimsedikleri için, evanjelikler yetişkin Hıristiyanlara rol model olabilecek dindar Hıristiyanları model olarak ön plana çıkarmak suretiyle İsa-Mesih'i ve İncilini gençlere tanıtmaları gerektiğini tavsiye ederler.

Konferansı (ECIC), 1996 yılı Kasım ayında Almanya'nın Frankfurt kentinde yapıldı. Aynı yıl Mark Kellner'in yayınladığı *God on the Internet* adlı kitabı, evanjelik hareketin interneti kendi yararına nasıl kullanabileceğine dair ilk ciddi çalışma oldu. 1999 Nisan'ında ise, Billy Graham Enstitüsü Amerika'da ilk İnternet Evanjelizm Konferansı'nı düzenledi.

³³ "A History of Evangelism and Mass Media", http://mkmccarthy.homestead.com/files/a_history_of_evangelism_and_mass_media.htm.

Gençlere yönelik misyon faaliyetinde bulunacak evanjelistin ilk önce gençlere, Mesih'e tâbi olmadıkları için kayıp ve tehlike içinde olduklarını, kalplerinin ve zihinlerinin barışa ve Mesih'in sevgisine muhtaç olduğunu ve günahlarından pişman olmak suretiyle Mesih'te yeniden doğmaya ihtiyaçları olduğunu hissettirmesi gerekmektedir. İkinci olarak evanjelist eğer İsa-Mesih'i kabul edip kurtarıcı olarak ona bağlanırlarsa onun sadece ölüm sonrasında değil, yaşamalarında da bir takım olumlu değişiklikler yapacağı hissini gençlere vermeye çalışmalıdır. Dahası İncil mesajını gençlere duyurmayı kendilerine görev bilen kişilerin, gençlerin İsa-Mesih'le tanıştırılmasının bir anda olup bitirilmesi gereken bir olgu değil, bir süreç olduğunu hatırlarından çıkarmamaları gerekir. Böylece gençlere, Mesih'in kendi hayatlarını nasıl değiştirdiği gösterilmeye çalışılır. Genç inanç itirafını yaptıktan yani Hıristiyanlığa ilk adımı attıktan sonra Tanrı'nın emri olan vaftiz uygulaması ve yerel bir kiliseye üye olması gerçekleştirilir. Eğer bu çabalar daha çok yurt içi misyon faaliyetleri için yapılıyorsa, genç Pazar okuluna kayıt ettirilir ve onun evanjelik gençlik derneğine katılması sağlanmaya çalışılır.³⁴

Evanjelistlere göre çocukları Hıristiyanlığa kazandırmanın veya en azından Hıristiyan sempatisini yapmanın yolu, onlar için Kutsal Kitap kulüpleri kurma, özel ders verme, çeşitli spor kursları ve faaliyetleri düzenleme, halka açık yerlerde müzik konserleri, sanat festivalleri ve el sanatları sergileri düzenleme gibi aktiviteler yapmaktan geçmektedir. Bu tür aktivitelere sadece çocuklar değil, anne babalar da davet edilir. Çünkü amaç sadece çocukların değil, aynı zamanda anne-babalarının ve akrabalarının da misyon hizmetinden yararlanmasını sağlamaktır. Nitekim bu amaçtan dolayı evanjelikler, misyon alanlarında kurulacak yeni kiliseler bünyesinde görev yapan misyonerlere gençlere ve yetişkinlere yönelik konserler, film festivalleri, Kutsal Kitap okuma ve inceleme kursları, yardım grupları, toplumda ebeveynlik, evliliğin değerini artırma ve uyuşturucudan sakınma gibi konularda seminerler düzenleme ve kiliseye yeni katılanları samimi ve içten bir şekilde karşılamak için özel programlar hazırlamalarını vurgulu bir şekilde tavsiye ederler.³⁵

Tüm bu faaliyetlerin yanında evanjelikler popüler kültürün evrensel kabul gören iki çeşidi olan müzik ve filmlerden de en iyi şekilde yararlanarak İsa'yı ve İncil mesajını tüm dünyaya tanıtmaya çalışmaktadır. Örneğin, 1999 yapımı Arnold Schwarzenegger'in 'End of Days', filmi apokaliptik anlamda Kutsal Kitap temelli filmlerden biridir. *Campus Crusade for Christ International* adlı şirket tarafından yapılan İsa'nın hayatını anlatan ve 270 farklı dile çevrilen "İsa" filmi, çocukların ve gençlerin İsa'yı daha yakından tanımaları için önemli bir evanjelik misyon yöntemi olarak kullanılmıştır.³⁶ Bir rivayete göre İsa'nın yaşamını anlatan bu filmi 1991 yılına kadar yaklaşık 440 milyon kişi izlemiş ve bu kişilerin 31 milyonu, İsa Mesih'i kurtarıcı

³⁴ Larry J., Michael, "Evangelizing Youth", *Evangelism in the Twenty-First Century: The Critical Issues*, ed., Thom S. Rainer, Wheaton: Harold Shaw Publishers, 1989, ss. 178-182.

³⁵ Sanchez, "Strategies for Starting Churches", s. 479.

³⁶ "A History of Evangelism and Mass Media", http://mkmccarthy.homestead.com/files/a_history_of_evangelism_and_mass_media.htm.

olarak kabul etmiştir.³⁷ Yine daha vizyona girmeden tartışma konusu olan, gösterime girdiği andan itibaren hasılat rekorları kıran ünlü aktör Mel Gibson tarafından çevrilen İsa'nın yaşamının son oniki saatini konu alan *The Passion of Christ* (2004) adlı film de İsa'nın aslında insanlığın günahı için hak etmediği bir cezaya katlanan tamamıyla suçsuz bir kurban olduğu anlayışını doğrulamaya çalışarak Hıristiyanlık propagandası yaparak izleyicisini etkilemeye çalışmıştır.³⁸

Evanjelicler, İsa-Mesih'i gençlere tanıtmaya ve İncil mesajını onlar arasında etkili bir şekilde yaymak için özellikle öğrencilere yönelik uluslar arası nitelikli birçok gençlik kuruluşu hayata geçirmiştir. Öğrenci hareketleri olarak adlandırılabilir bu kuruluşların en önemlilerinden biri II Dünya Savaşı sırasında devamlı düzenli olarak bir araya gelecek toplantılar yapan rahip ve evanjelistlerden oluşan pek çok gencin ortaklaşa çabaları ve Billy Graham, Charles Templeton gibi ünlü evanjelistlerin katkılarıyla 1944 yılında kurulan *Youth for Christ* adlı kuruluştur. Günümüzde 100'ü aşkın ülkede etkin olan bu örgüt, kuruluş yıllarından itibaren düzenli olarak organize ettiği gençlik toplantıları, oluşturduğu Kutsal Kitap kulüpleri, üniversite kampüslerinde ve kentlerde düzenlediği çeşitli etkinliklerle özellikle üniversite gençliği üzerinde etkin olmaya çalışmıştır. Billy Graham'ın öncülüğünde kurulan bu örgütten önce 1888 yılında John R. Mott önderliğinde yabancı misyonlar için New York'ta *The Student Volunteer Movement* (SVM) kurulmuştu. Bu örgütün 1891 yılından 1936 yılına kadar yaptığı toplantılara katılan 20 binden fazla gencin misyoner olduğu ifade edilmektedir. II. Dünya Savaşından sonra ise *Inter-Varsity Christian Fellowship* adlı kuruluş da yabancı ülkelere gidecek misyoner adaylarını saptamak için öğrencilere yönelik çeşitli konferanslar düzenlemektedir. Bu kuruluşun üç yılda bir Urbana'da düzenlediği toplantılara binlerce öğrenci katılmakta ve bu öğrenciler evanjelicler tarafından misyoner olmak için yönlendirilmektedir. Zikrettiğimiz bu kuruluşların yanında *Baptist Student Union (Southern Baptist)*, *Campus Crusade for Christ*, *Navigators* gibi çeşitli kuruluşlar da gençleri özellikle de üniversite öğrencilerini İsa-Mesih'in öğrencileri yapmaya ve dünya ölçeğinde misyon faaliyetinde yönlendirmeye çalışmaktadır.³⁹

Sonuç

Evanjelic Hıristiyanların belli başlı misyon yöntemlerini ana hatlarıyla bu şekilde tanıttıktan sonra şimdi de misyonerlerin ülkemiz insanını Hıristiyanlaştırma adı altında yaptıkları çalışmalarını söz konusu bu yöntemler bağlamında değerlendirmeye çalışalım. Anadolu coğrafyasında Müslüman Türk halkına yönelik ilk misyon faaliyetleri İstanbul'daki Fransız Elçiliğinin himayesi altında 17. yüzyılda Cizvit ve Fransisken misyonerleri tarafından başlatılmıştır. Bu tarihten itibaren günümüze değin

³⁷ R. Alton James, "Turbulent and Transitional: The Story of Missions in the Twentieth Century", *Missiology: An Introduction to the Foundation, History and the Strategies of World Missions*, John Mark ve diğerleri, eds., Tennessee: Broadman & Holman Publishers, 1998, s. 255.

³⁸ İsa'nın Çilesi adlı bu film ve İncillerde İsa'nın ölümü ile ilgili anlatılan rivayetlerin tarihsel açıdan değerlendirilmesiyle ilgili bkz., Mahmut Aydın, "İsa'ya Ne Oldu? İsa'nın Yakalanması, Yargılanması ve Çarmıha Gerilmesiyle İlgili İncil Rivayetlerinin Tarihsel Açısından Değerlendirilmesi", *Milel Nihal (elektronik dergi)*, dinlertarihi.com, 1/2, ss. 41-93.

³⁹ James, "Turbulent and Transitional: The Story of Missions in the Twentieth Century", s. 256.

bu coğrafyada yapılan misyonerlik faaliyetlerinin tarihi ve tabiatıyla ilgili başka çalışmalarda⁴⁰ yeterince bilgi verildiği için burada sadece bu çalışmada belli başlı misyon yöntemlerini incelediğimiz evanjelik Hıristiyanların misyon yöntemlerinin ülkemizdeki yansımalarına kısaca değinerek tebliğimize son vermek istiyoruz.

Batı Hıristiyanlığının misyon tarihini incelediğimizde 20. yüzyılın ikinci yarısından sonra özellikle evanjelik anlayışı benimseyen kiliselerin kurdukları misyonerlik teşkilatlarının –bu kiliselerin büyük çoğunluğu Amerika kökenlidir- küresel evanjelizm bağlamında misyon çalışmalarını daha çok 10/40 paralelleri arasında yer alan ülkelerin halklarına yönlendirdiğini görmekteyiz. Çünkü bu kuruluşlara göre söz konusu paraleller arasındaki ülkelerde İsa-Mesih'i ve onun İncilini hiç duymamış halklar yaşamaktadır. İşte bu noktadan hareket eden evanjelik kuruluşları İsa'nın ikinci gelişinden önce Hıristiyan olmayanların %97'sini oluşturan bu bölge halkının Hıristiyanlaştırılması için misyonerlik faaliyetlerine hız vermişlerdir. Ülkemiz de bu paraleller arasında yer alan ülkelere biri olduğu için evanjelik misyon kuruluşları son dönemlerde insanımızı Hıristiyanlaştırmak için adeta atağa geçmiş durumdadır

Giriş kısmında naklettiğimiz balıkçılar ve balık tutma konusuyla ilgili hikaye bağlamında “topyekun” misyon anlayışıyla hareket eden evanjelik misyonerler ülkemizde sadece Hıristiyanlık propagandası yapan çalışmalar yapmakla yetinmemekte hedef seçtikleri kişileri ne yapıp yapıp Hıristiyan yapmak için her yolu kendilerine mübah görmektedirler. Çünkü onlara göre önemli olan balıkçılık ve balık uzmanı olmak değil, bizzat bahği yakalamaktır. İşte bu anlayış içerisinde olan evanjelik misyon kuruluşları zikrettiğimiz ilk metot olan “Kilise Kurma ve Çoğaltma” çerçevesinde Hıristiyanlaştırmak için hedef seçtiği bölgelerde önce kiliseler kurarak buralarda yaptıkları sosyo-kültürel aktivitelerle insanların dikkatlerini ve ilgilerini çekmeye çalışmakta sonrada bu kişilere yönelik Hıristiyanlık propagandası yapmaktadırlar. Örneğin Samsun'un Atakum ilçesinde bundan birkaç yıl önce bir nevi sosyo-kültürel aktiviteler yapmak için açılan “Agabe House” (Sevgi Evi) insanların ilgi ve dikkatini çekince günümüzde artık bizzat dinî ayinler yapılan bir kiliseye dönüştürülmüştür.⁴¹ AB uyum yasaları çerçevesinde yeniden düzenlenen ibadet yeri açmayla ilgili kanun ihtiyaç söz konusu olduğunda kilise açılmasına izin verilebileceğini ifade etmesine rağmen misyon kuruluşları önce kilise açmakta sonra da açılan kiliseye cemaat temin etmeye çalışmaktadır.

Misyonerler kilise açmanın mümkün olmadığı veya siyasal ve sosyal açıdan sakıncalı olduğu yerlerde ise apartman dairelerinde dışarıdan bakıldığında dikkat çekmeyen “ev kiliseleri” açmaktadırlar. Yukarıda ifade ettiğimiz üzere son yıllarda dünyanın her bölgesinde özellikle de topraklarında kilise binası dikilmesine ve misyonerlik faaliyetlerinde bulunulmasına izin verilmeyen yerlerde çok sayıda ev

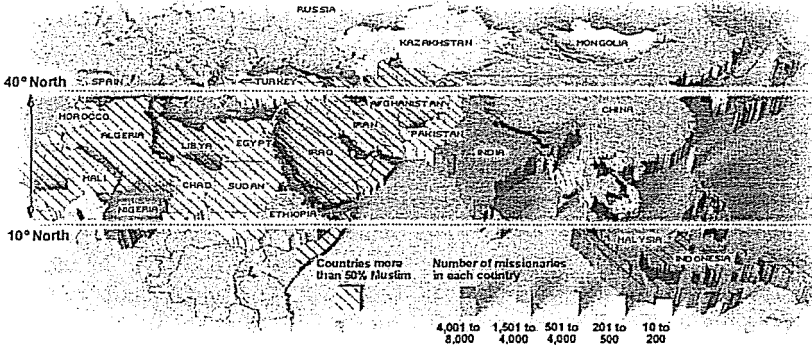
⁴⁰ Gündüz & Aydın, *Misyonerlik*; Numan Malkoç, “Türkiye’de Protestan Misyonerliği”, *Türkiye’de Misyonerlik Faaliyetleri*, İslami İlimler Araştırma Vakfı, İstanbul: Ensar Neşriyat, 2004, ss. 161-193.

⁴¹ Bu yer resmî kayıtlarda halâ “Sevgi Evi” olarak geçmesine rağmen Hıristiyanlara ait internet sitelerinde “Sevgi Kilisesi” olarak geçmektedir. Ayrıca buraya giden kişiler de kilise olduğunu teyit etmektedir. Konuyla ilgili ve Türkiye’deki kiliselerle ilgili bkz., http://www.incilturk.com/kilise_adresleri.htm.

kilisesi açılış ve açılmaya da devam etmektedir. Ülkemizin hemen her kentinde 10'larca ev kilisesi olduğu artık bilinen bir olgudur.

Cemaati olmadan açılan kiliselere ve ev kiliselerine cemaat temin etmek için yoğun çaba sarf eden misyonerler, misyoner adı altında değil de hedef seçilen kişilerle daha yakın ilişki kurulması için elverişli olan doktor, öğretmen, hemşire, sosyal yardımcı, mühendis, turizmci, ticaret adamı gibi mesleklere bürünerek ülkemiz insanına yönelik misyon faaliyetinde bulunmaktadır. Bu şekilde çeşitli meslekler bağlamında misyon çalışmasında bulunan misyonerler ve onların oldukları kuruluşlar her türlü kitle iletişim araçlarından da olabildiğince yararlanmaktadır. Örneğin misyonerler çeşitli yaynevleri kurmak ve buralarda seri bir şekilde Kutsal Kitap (Kitab-ı Kukaddes ve İncil) basıp ücretsiz dağıtmak suretiyle yazılı medyadan; Müjde FM, Radio Light ve Radyo Kumru gibi radyo istasyonları kurmak suretiyle işitsel medyadan ve çeşitli web sayfaları hazırlamak suretiyle de internetten yoğun olarak istifade etmektedirler. Son olarak ülkemizde faaliyet yapan evanjelik misyon kuruluşları ücretsiz internet hizmeti sunma, gezi amaçlı olarak yurtdışına götürme, yaz aylarında tatil yörelerinde gençlik kampları düzenleme, İngilizce kursları açma, Hıristiyanlıkla ilgilenenler için İncil kursları açma, çeşitli dua toplantıları düzenleme, yurtdışından getirdikleri kişiler vasıtasıyla kiliselerde veya ev kiliselerinde ücretsiz müzik kursları açma ve çeşitli müzik konserleri organize etmek ve burs gibi maddî yardımlarda bulunmak suretiyle lise ve üniversite gençliği ile sokak çocuklarını etkilemeye çalışmaktadırlar.

Ek:1 10-40 Paralelleri ve Bu Paraleller Arasında Yer Müslüman Ülkeler:

Afganistan, Bahreyn, Bangladeş, Birleşik Arap Emirlikleri, Cezayir, Çad, Etiyopya, Fas, Irak, İran, Katar, Kıbrıs, Kuzey Kore, Kuveyt, Libya, Lübnan, Suriye, Tacikistan, Tunus, Türkiye, Türkmenistan, Umman, Ürdün, Yemen